

THEMA MET VARIATIES - HET MAKEN VAN VOORSPLEN BIJ KORAALZETTINGEN

Peter Molenaar (1940) organist te Westervoort, bekend van Orgelbegeleiding bij de 150 Psalmen (1982) en in samenwerking met Bert Matter het werkboek In Goede Harmonie (1985), heeft thans een werkboek laten verschijnen getiteld Thema met Variaties. Molenaar wilde met dit werkboek een vervolg geven aan In Goede Harmonie en is daarin uitstekend geslaagd. Het boekje (80 pagina's) geeft concrete aanwijzingen voor de gebruiker en is methodisch helder van opzet. In het eerste hoofdstuk gaat Molenaar in op stemvoering en sextakkoorden om driestemmigheid aan te leren en behandelt eigenlijk de harmonie aan de hand van de 5-3-8-methodiek. Ik kan me voorstellen dat een inleiding in de toontrappen en de cadensen hier toch ook op haar plaats was geweest. Want het bezwaar aan de overigens scherpzinnige en toch eenvoudige methodiek van In Goede Harmonie is, dat de gebruiker toch een "kunstje" geleerd wordt. Een stap verder gloort al het inzicht in de harmonie (de leer van de akkoorden en hun verbindingen). In mijn lespraktijk gebruik ik In Goede Harmonie als hulpmiddel bij de eenvoudige harmonieleer. Daarnaast verleent Stephen Taylors boek "The Lost Chord" uitstekende diensten voor inzicht in de harmonieleer (zie recensie in het maart-nummer). Maar goed, Molenaars nieuwste boek is een uitstekend leer- en werkboek om variaties te maken. Nu is een variatie niet bij uitstek een voorspel. Een voorspel behoort mijns inziens bij voorkeur een contrast te bezitten ten opzichte van een zetting. Uitsluitend variaties als voorspel lijkt me niet afwisselend. De term variatie en voorspel wordt in de inleiding afwisselend gebruikt en dat is toch niet helemaal hetzelfde. Alle notenvoorbeelden en uit te werken opgaven zijn gebaseerd op de melodie van de psalmen en gezangen uit het Liedboek voor de kerken. Bovendien is er in dit boekje van uitgegaan dat alles gespeeld moet kunnen worden op een klein orgel met klavier zonder pedaal, wat natuurlijk niet wegneemt dat men er op grotere orgels ook goed mee uit de voeten kan.

Thema met variaties is een helder, instructief boek, dat een "must" is voor iedere organist die inzicht in de variatietechniek wil krijgen. Hoed af voor Peter Molenaar. Zijn uitgave is uitstekend te combineren met andere Nederlandse titels zoals:

- Willem Vogel Voorspelen in de Eredienst I en II (Uitg. Commissie voor de kerkmuziek 1968 (1) 1972 (1));
- Kees van Eersel: Koraalimprovisatie (Uitgeverij Gooi en Sticht, Baarn);
- Nicuw Hand-boek voor de kerkorganist, Hoofdstuk 17 "Eigen werk", door Dick Sander-man.

Peter Molenaar, Thema met variaties. Het maken van voorspelen bij koraalzettingen.
Editions "De Wereld", Herengracht 68, 1015 BR Amsterdam.
ISBN 90-71317-11-0 blz. (ing.). Prijs 1 25,00.